

autem sibi peculiares, quibus uniuerso corpori uenterculus famulatur. Verum hæc nimium obiter perpendunt, integros libros hac quaestione, An uenterculus suo quem iecori conficit succo, aut sanguine seorsum, an simul ambobus enutriatur, commaculantes. Quandoquidem beneficio illarum facultatum, quas uenterculus cum reliquis partibus communes adipiscitur, proprium sibi nutrimentum ex uenis allicit, retinet, elaborat, & si quid superfluum ipsi fuerit, a se abigit. At munijs, quibus toti corpori uenterculus famulatur, quarumque gratia plerisque Rex corporis uocatur, is esculenta quidem poculentaque rectis fibris per stomachum ex ore assumit, mox obliquis fibris assumptum retinet, totumque tantisper amplectitur, donec id ingesta sibi altrice facultate, in succum cremoremque colore substantiæ suæ similem reddat. ac demum quod confecit intestinis exhibiturus, inferius orificium suum laxat, transuersisque fibris quod amplexabatur deorsum protrudit. Cæterum uim ipsius alteratricem, unde quæque eum circumdantia organa, ac uelut lebetem ingentes foci solent, excalefacientia, non parum adiuant. totam enim superiorem eius sedem uersus anteriora & dextrum ipsius latus, & in posteriori sua sede dextrum gibbum, iecur complectitur. elatior uero pars ipsius ad superioris sui orificij posteriorem sedem consistens, & sinistrum eius latus uniuersum, septo ambitur, excepta solum ea regione quam lien ad sinistrum uentriculi latus humiliori posteriorique parte occupat. In posteriori autem sede uenterculus inferiorem omenti membranam, & quæ in illam excurrunt uasa proximè subtenfa obtinet. Dein sub hac septi transuersi pars, & uena caua, & magna arteriæ truncus præter dorsum, ipsiusque musculos consistunt. Porro uniuersæ inferiori uentriculi sedi omentum ipsi partim attenditur, partimque connascitur. præterea & huic sedi sub omento colum intestinum elatius, tenuia uero intestina demissius, adtenduntur. At alij anteriorem uentriculi sedem omento integri somniant, quum tamen elatior omenti membrana recta duntaxat linea inferiori ipsius parti secundum anteriora adnascatur, nulla interim omenti parte uentriculi anteriori sedi obducta. Vacat itaque magna anteriori uentriculi sedis regio, neque iecore, neque septo transuerso, neque omento, neque liene obducta, sed omenti uice aliud uenterculus hic obtinet subsidium, in calefaciendo huic non absimile. Præter peritonæum enim & octo ab dominis musculos uena ab umbilico iecori deducitur, qua fetus nutrimentum accipit, quæque post partum exanguis inutilis efficitur. Huic uenæ quæ peritonæo nexa uentriculo infernitur, in circuitu adeps multus non tamen omnibus æquè copiosus adnascitur, qui ut & uenterculus suo in concoquendo munere alacrius labore, aliquid auxilij præbet. Impensius enim conducit iecur, lien, & quæ posteriori uentriculi sedi subtenuntur uenæ ac arteriæ, ut & ipsum quoque septum indefesso suo motu uenterculum minime negligit. Quin etiam cordis septo incumbens calor, ad perfectiorem uentriculi functionem non inutilis censendus est.

DE OMENTO. CAPVT IIII.

OMENTI delineationem imprimis proponit quarta figura, ac secunda, & tertia, uti in illarum figurarum indice commemoratum est. hoc Arabum interpretibus & nostræ ætatis chirurgis dicitur Zirbus, sine appendice: aut cum appendice, Zirbus adipinus, Tirbus, Clypeus, Ventris mappa, & ut Græcis, Eftos, Epiplex.

Omenti sermone nunc insti tuendum.

Omenti situs.

PROXIMUM nunc erat intestinorum, ut quæ confectum à uentriculo succum excipiant, enarratione subiungi. sed quia illis omentum incumbit, & uelut innatat (unde & à Græcis ἐπιπλοὺν & ἐπιπλοὺν dicitur) & dissecantibus prius quam intestina occurrat, ac demum non minus quam intestina uentriculo continuum magna ex parte est, non admodum inopportune id hoc loco aggrediemur. Omentum itaque in peritonæi amplitudine positum, mox anteriori illius sedi subijcitur, & super^b intestina extenditur, ad lienem quoque & iecoris cauum, ac posteriorem uentriculi sedem propemodum uniuersum, eiusque fundum exporrigitur: atque ab his etiam sedibus omentum originem ducere, non multo post audies. quare etiam in dissectionibus perpetuò illis sedibus attentum proximumque reperitur. At non ita omnibus obductum intestinis ad pubis usque os (ut in canibus propemodum semper) in homine reperitur. Nam ipsius, quæ intestinis obuolui debeat, portio, ratio ultra umbilicum descendere cōspicitur, sed maxima sui parte sinistrorsum lienem uersus retrahi & conuolui. Quod quum in hominibus laqueo suffocatis primum obseruari, ex cōuulsu motuque corporis hoc euenisse arbitrar: sed postea id ipsum in aqua suffocatis, & capite truncatis, item laterali morbo, aut phrenitide, eiusue generis affectu alio quopiam mortuis, & in ijs etiam quibus

quibus uiuentibus thorax abdomenque aperiebatur, animaduerti: atque, ut semel dicam, in sano quod ad omentum attinet homine, ad pubis usque os id descendere raro cōperi. Quin etiam quum idem obseruasset in dissectionibus obeundis uir diligens IOANNES DRYANDER, medicinæ mathematicæque professor, quid de Hippocratis aphorismo sentirem, in quo ille mulieres præter naturam obesæ concipere negat, quia os uteri illis omento comprimitur, prolixè & eruditè literis à me percunctatus est, ac præter cætera quæ de ramicum differentijs symptomatibusque mecum egit, sibi omentum ad scortum deuolui, & inibi ramicem (quem ab omenti descensu, Græci ὠμόνυχλον appellat) haud posse fieri arbitratur. Verum retractus ille omentum non impedit. Nam si dissecans humilior omenti partem sursum reuolutam leuiter deorsum traxeris, citra aliquam omnino diuisionem in omnibus hominibus facile ad pubis usque os intestinis ipsum obtendi posse deprehendes, eiusque finem^a inter posteriorem uesicæ sedem, & uteri anteriorem leui occasione colligi, ibidemque uteri certicem (si omentum præpingue sit) utcumque comprimere doceberis, dummodo in muliere id inter uesicam & uterum, ut in sua sede poneretur, extenderis. Quanquam eiusmodi compressum uix tantum esse autem, ut ingressum uirilis seminis in uteri fundi^c orificium inhiheret, nisi penis breuitas hic simul obesset, ac procul ab uteri fundi orificio semen redderet, cuius dein ad fundum ingressum concidens compressaque ceruicis uteri ante fundi orificium sedes remoraretur, quæ simul obeso comprimeretur omento, ac parum scilicet à pene distenta, semen sibi adherens seruaret. Similiter etiam omentum ad scortum decumbere, in ramicum sectionibus interdum animaduerti, quum in ijs quibus intestina in magnam peritonæi amplitudinem detruderentur, & cum seminarijs uasis ipsa amplectens tunica præcinderetur, portionem omenti quæ in scortum deciderat, auferri uiderim. Neque istud solum manu tales affectus curantibus interdum accidit, uerum etiam intestini portuicula ab imprudentibus artificibus amputata, præsentem ægro mortem parat. Præterea in latomi cuiusdam, quem ex casu ab alto mortuum Patavij dissecuimus, ramicis uittum, id quoque luculentissime ostendit. Huic namque dexter testis cum seminarijs uasis, quum à ramicæ semel curaretur abscessus fuerat, & rursus in sinistro latere idem affectus inuaserat, quem ex intestinorum & omenti in scortum descensu cōtigisse, dissecando comperi. adeo ut is certam mihi coniecturam faceret, ad pubis usque os, ipsumque scortum etiam omentum deuolui posse, licet id sursum in latus sinistrum dissecantibus plerumque retractum obseruetur. Magnum enim (nollem namque cum Galeno maximum dicere) inter animantia hoc homines sortiuntur, ut & inde nonnulli ὠμόνυχλοι, quasi dicas omenti gestores appellentur. Porro omenti^e figura proximè marsupij, aut sacculi, aut peræ imagini conuenit: ac in primis aucupum peris, quæ orbiculatam habet orificium, posteriori sua parte elatius quam anteriori ascendens. Huiusmodi namque peræ omenti figuræ ad amissum cōgrueret, si uno constaret corio, aut ex lana texeretur, ac unde quaque inconsultis, & unum duntaxat corpus esset. cuiusmodi profectò est omentum, quod substantia est membrana nullis fibris implicata, simplexque, sed multis abundans uenis, arterijs, neruis, & aliqua sui regione glandosum sibi innatum habens corpus, & multum quoque adipem. Vnde uerò hæc omnia ortum ducant, intelliges promptissime, si talem peram qualem antea proposui, animo cōceperis. in qua unam partem anteriorem superioremque, alteram posteriorem inferioremque appelles. Ad eam namque modum unam omenti partem^f superiorem anterioremue membranam, & alteram rursus^g inferiorem seu posteriorem dicimus. etiam si omentum reuera duntaxat unica (atque id potissimum in canibus) sit membrana, anteriorque pars posteriori, ut in dicta nuper peræ, incumbat, & cōtinua sit, & omentum quoque sacculi modo cauitatem quæ repleri posset, constituat. Inferioris itaque membranæ omenti origo à peritoneo pendet ea sede qua^h primum sub septo magna arteria descendit, ac primum uenam cauam ibidem contingit. Peritonæum enim quæ à uertebrarum ligamentis principium ducit, ac utrinque tanquam à uertebrarum corporibus abscedit, membranas magnæ arteriæ & uenæ cauæ offert, quibus illæ dorso affirmantur. Ab his membranarum iuxta eam septimam partem, quæ undecimæ thoracis uertebræ corpus respicit, aliæ propagines membranæ exurgunt, omento originem præbentes, illudque dorso hic alligantes. Inferior hæc omenti membrana dextrorsum ad iecoris cauum unde portæ uena prodit, perfertur: ac iecoris portioni alias alij aliquando adnascitur, ut & alicui septi transuersi sedi spurij costis hic obductæ. ac id rarius accidit, neque ex eiusdem costæ id semper sit regione. Præterea omenti membrana à iecoris cauo ad dextrum uentriculi latus, cui etiam connascitur, procedit, & ad duodeni intestini exortum, cui propemodum adiciunt usque intestinum etiam subnascitur, hincⁱ orbiculatim semper ad infimam uentriculi partem cōscendit: quam simulatque attingit, ac ex dextro uentriculi latere uersus anteriora repit, ea

Omenti figura.

Omenti substantie breuis enumeratio.

Omenti ortus ac dein nexa.